

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci v Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudkyně JUDr. Petrou Venclovou, Ph.D., v právní věci

žalobce: **O. B.**
státní příslušnost: Ukrajina

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 2. 2020, č. j. OAM-659/ZA-ZA11-K09-2019,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

První žádost o udělení mezinárodní ochrany:

1. Žalobce dne 7. 1. 2017 podal první žádost o udělení mezinárodní ochrany. V rámci řízení o této žádosti uvedl, že je ženatý a má dvě děti, jeho rodina pobývá v České republice na

základě povolení k dlouhodobému pobytu. Jeho poslední místo bydliště ve vlasti bylo ve Lvovské oblasti. Do České republiky přicestoval přes Polsko někdy na začátku jara 2010. Před rokem 2010 pobýval v Německu, Polsku, byl v různých zemích EU, protože podnikal, ale většinou v Polsku. Po roce 2010 navštívil i Francii. V roce 2006 nebo 2007 měl vízum do Německa za účelem návštěvy příbuzných. O mezinárodní ochranu nikdy nikde nežádal. Sdělil, že je zdravý a nemá žádné zvláštní potřeby ani omezení. K důvodům své žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že žádá z humanitárních důvodů, neboť zde má vážně nemocné dítě. Nemůže odcestovat, byl by to zásah do jeho rodinného života. Také čekají s manželkou narození dalšího potomka. Syn by v případě jejich návratu na Ukrajinu neměl potřebnou lékařskou péči. U nich doma není v nemocnici dětská jednotka intenzivní péče. Když člověk zavolá sanitku, čeká i hodinu. Žalobce se rovněž nechce vracet na Ukrajinu kvůli konfliktu na východě země. Jeho manželka je nyní těhotná, ani kvůli tomu nemůže odcestovat, bylo by to pro ni velmi fyzicky i psychicky náročné.

2. Při pohovoru před žalovaným k první žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 11. 1. 2017 pak žalobce mimo jiné uvedl, že kdyby manželka nebyla těhotná, možná by i odjeli. Ale manželka by asi nechtěla, protože dcera je tady zvyklá, chodí do školky, je předškoláčka, má tady různé kroužky, manželka by to psychicky nezvládla. Jejich děti se narodily zde a žijí tady celý svůj život, nemají důvod s nimi někam cestovat, navíc syn má od narození vážné zdravotní potíže. Manželka měla komplikovaný porod, syn utrpěl několik zranění, dokonce musel asi jeden a půl měsíce po narození podstoupit operaci hlavy, od té doby je neustále pod dozorem lékařů. Souvisí to s poraněním hlavy. Z lékařské zprávy vyplývá, že trpí závažnou a dlouhodobou neurovývojovou poruchou způsobenou dysfunkcí mozku, může kdykoliv upadnout do bezvědomí, žalobci se to stalo, když byl se synem v obchodě. Syn přestane dýchat, je nutné, aby neprodleně zasáhl lékař. Kdyby v takovém stavu byli na Ukrajině, syn by už dávno byl mrtvý. Tam se jen na sanitku čeká minimálně hodinu, než přijede. V ČR se synem navštěvují praktickou lékařku, která je posílá na různá vyšetření. Také k nim chodí pracovníci Střediska rané péče v P., kteří syna kontrolují, provádí s ním různá cvičení, rehabilitace. Nyní čekají na výsledky genetického vyšetření na zjištění vývojových vad. Zjišťují, jestli syn má Sotosův syndrom nebo něco jiného, možná závažnějšího. Nejčastěji syn chodí na neurologii. Na Ukrajině by synovi nebyla poskytnuta adekvátní péče. V městě, kde bydlí, nemají oddělení dětské jednotky intenzivní péče. Péče tam není kvalitní. To, co je hrazeno státem, není nic, jakmile člověk lékařům nezaplatí, tak může odjet rovnou na hřbitov. Léky, které syn užívá, tam asi ani neznají, nemají s nimi zkušenost.
3. Při doplňujícím pohovoru dne 26. 7. 2018 žalobce sdělil, že se mu před dvěma měsíci narodil další syn. Současný zdravotní stav jeho syna M. se moc nezměnil, je to teď spíš horší. Syn má občas záchvaty, nemůže dýchat. Není to často, ale stává se to. Se synem navštěvují pravidelně neurologa i praktického lékaře. Syn byl v dubnu na operaci s nesestouplým varletem, má těch komplikací víc, občas chodí do nemocnice i kvůli ledvinám. Syn teď chodí do speciální školky, kde se mu věnují víc, má i svého asistenta. Na Ukrajině mají dětské oddělení 80 km od domu a syn občas dostává záchvaty, takže by to nebylo dobré. Na Ukrajině pro syna není dostupná lékařská péče.
4. Rozhodnutím žalovaného ze dne 20. 11. 2018, č. j. OAM-12/ZA-ZA11-K07-2017, žalobci nebyla udělena mezinárodní ochrana dle § 12 – 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále též „zákon o azylu“). Žalovaný k otázce udělení humanitárního azylu uvedl, že si je vědom

ztížené rodinné situace žalobce, kdy tento je otcem nezletilého dítěte, kterému byl diagnostikován Sotosův syndrom a poruchy chování a emocí v rámci opožděného vývoje s kumulací afektů a sebepoškozováním. Nezletilý pobývá na území ČR na základě jemu uděleného dlouhodobého pobytu za účelem strpění spolu se svou matkou a dalšími sourozenci. Chlapci je poskytována veškerá dostupná lékařská péče, pravidelně dochází do předškolního zařízení a jeho rodině jsou poskytovány služby sociální prevence rané péče, které spočívají v pravidelných návštěvách pracovnice Střediska rané péče v P., která se chlapci věnuje, vozí mu hračky rozvíjející jeho schopnosti, rehabilituje s ním a domlouvá s rodiči konzultace s různými lékaři – specialisty. Žalovaný konstatoval, že pobyt nezletilého na pobyt žalobce nijak vázán není a tento tak i nadále může pobývat na území České republiky a využívat veškeré lékařské péče a služeb, které si jeho zdravotní stav vyžaduje. Žalobce měl na území ČR povolen dlouhodobý pobyt stejně jako jeho syn, nicméně svým kriminálně závadným jednáním o tento přišel a nyní se domáhá legalizace svého dalšího pobytu prostřednictvím azylového řízení. V této souvislosti žalovaný připomněl, že žalobce pobýval na území ČR od roku 2010, od roku 2011 zde pak pobýval nelegálně, za což mu bylo uděleno v srpnu 2012 správní vyhoštění z území ČR na dobu 1 roku. Žalobce toto rozhodnutí nerespektoval a svou situaci vyřešil obstaráním si falešného cestovního dokladu Ruské federace na jméno D. D., ve kterém bylo vyznačeno povolení k trvalému pobytu. Jeho vyjádření, že hledal různé řešení situace, jelikož po narození syna nemohl cestovat, žalovaný označil za zcela irrelevantní, neboť správní vyhoštění bylo žalobci uděleno v srpnu 2012, tedy téměř 8 měsíců před narozením syna. Žalovaný připustil, že péče o domácnost se čtyřmi dětmi, z nichž jedno je zdravotně postižené, je jistě velmi náročná, nicméně žalobci muselo být známo, že vzhledem k jeho opakovaným nezákonným jednáním je jeho další pobyt na území ČR značně nejistý a případně, byť nuceně, vycestování z ČR měl brát v potaz a na svůj případný návrat na Ukrajinu rodinu připravit.

5. Žaloba proti tomuto rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 11. 2018 byla zamítnuta rozsudkem zdejšího soudu ze dne 28. 2. 2019, č. j. 52 Az 6/2018-69. Soud odkázal na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu o tom, že konflikt na Ukrajině je izolován pouze ve východní části země a že ani obava z nástupu do vojenské služby není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Ztotožnil se s úvahami žalovaného, že jeho synovi je na území ČR poskytována veškerá dostupná zdravotní i sociální péče, nezletilé děti i jejich matka mají na území ČR povolený dlouhodobý pobyt za účelem strpění a jejich pobytová situace není žádným způsobem vázána na pobytovou situaci žalobce; žalobce přitom měl povolen dlouhodobý pobyt na území ČR, nicméně svým kriminálním jednáním o něj přišel. Soud rovněž vyslovil, že žalobce může podporovat svoji rodinu finančně z Ukrajiny. Rodinná situace žalobce nepředstavuje důvod zvláštního zřetele hodný pro udělení humanitárního azylu, přičemž není ani naplněn důvod udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu.
6. Kasační stížnost proti rozsudku zdejšího soudu č. j. 52 Az 6/2018-69 byla odmítnuta pro nepřijatelnost usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2019, č. j. 8 Azs 77/2019-43 (v právní moci od 17. 6. 2019; rozhodnutí NSS jsou dostupné na www.nssoud.cz).

Druhá žádost o udělení mezinárodní ochrany:

7. Dne 23. 7. 2019 žalobce podal druhou žádost o udělení mezinárodní ochrany. V rámci řízení o této žádosti sdělil, že žádá z humanitárních důvodů, protože syn M. má vážné zdravotní problémy. Na Ukrajinu nemůže vycestovat, protože tam má obrovské dluhy z podnikatelské a realitní činnosti, jsou na něj uvaleny i exekuce a má zákaz vycestovat z Ukrajiny. Třetím důvodem je trestní řízení, které je s ním na Ukrajině vedeno. K němu zatím nemá žádné bližší informace, ale je již domluvený s právníkem, že se na to podívají.
8. Při pohovoru před žalovaným dne 29. 1. 2020 žalobce uvedl, že žádá o mezinárodní ochranu ze stejných důvodů jako v roce 2017. Kromě těchto důvodů, které stále trvají, mu byl kvůli dluhům udělen zákaz vycestování z území Ukrajiny. Tento zákaz začal platit koncem roku 2018 a bude platný tak dlouho, dokud všechny své dluhy na Ukrajině nesplatí. Přesnou výši dluhů žalobce nezná, protože tam jsou i nějaké úroky z prodlení, ale celkový dluh bude určitě vyšší než 10 milionů Kč. Jedná se o tytéž dluhy, pro které proti němu byla zahájena exekuce, jak již uváděl v řízení o první žádosti. Zákaz vycestování zatím oficiálně neobdržel, o jeho existenci se dozvěděl od svého známého právníka. Zákaz se vydává až na osobní žádost, dá se získat elektronicky. Dokument se pokusí získat, ale doložení mu bude nějakou dobu trvat, 10 nebo 20 dní na to stačit nebude. Zákaz si nevyžádal proto, že se domníval, že jím uvedené důvody v první žádosti o mezinárodní ochranu budou pro udělení azylu dostatečné. V ČR má žalobce nemocné dítě, stará se o rodinu, manželka to sama nezvládne. Od podání jeho první žádosti o mezinárodní ochranu se nic nezměnilo. Zdravotní stav syna zůstal stejný, akorát přibýly povinnosti, dcera chodí do třetí třídy a na starost má další dvě děti. Ohledně trestního řízení, které zmiňoval v poskytnutí údajů, nemá žádné nové informace. Domnívá se, že se jedná o nějaký omyl. Na Ukrajině nebyl již 10 let a trestní stíhání mělo být zahájeno v roce 2018. Na obvinění se ještě nestihl informovat, protože by kvůli tomu musel připravit plnou moc a navštívit českou ambasádu, na což zatím neměl dostatek času ani financí. Svůj pobyt se snažil legalizovat podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále též „zákon o pobytu cizinců“), bylo mu uděleno vízum strpění, které mu nebylo prodlouženo, údajně proto, že se během jeho trvání dostal na seznam nežádoucích osob. Zopakoval, že hlavním důvodem jeho žádosti o mezinárodní ochranu je skutečnost, že má na území ČR svou rodinu, manželku se 4 dětmi, které živí. Manželka je na mateřské, péči o děti by sama nezvládla. Na podporu svých tvrzení žalobce nedoložil žádné doklady, dokumenty či jiné materiály, ale uvedl, že určitě doloží zákaz vycestování z Ukrajiny, který mu byl udělen. Doložení však bude trvat nějakou dobu. Ke své odpovědi ohledně výše dluhu žalobce doplnil, že má na Ukrajině zabavený veškerý majetek včetně domu, a proto se ve vlasti nemá kam vrátit.
9. Ve správním spise je dále založen opis z evidence rejstříku trestů fyzických osob ze dne 28. 1. 2020, podle něhož byl žalobce trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 30. 12. 2013, sp. zn. 5 T 246/2013 (v právní moci ode dne 8. 1. 2014), uznán vinným ze spáchání trestného činu padělání a pozměnění veřejné listiny dle § 348 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále též „trestní zákoník“). Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 25. 6. 2015, sp. zn. 41 T 2/2015 (v právní moci ode dne 18. 9. 2015) byl předchozí trest zrušen a žalobci byl uložen souhrnný trest za úmyslné spáchání trestného činu podvodu dle § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) trestního zákoníku ve stadiu pokusu a trestného činu padělání a pozměnění veřejné listiny dle § 348 odst. 1, odst. 2 písm. b) trestního zákoníku ve stadiu pokusu.

10. Rozhodnutím žalovaného ze dne 18. 2. 2020, č. j. OAM-659/ZA-ZA11-K09-2019, byla žalobcova (druhá) žádost o udělení mezinárodní ochrany shledána nepřipustnou dle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu a řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zastaveno. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobce ve své opakované žádosti o mezinárodní ochranu uvádí v podstatě stejné motivy svého odchodu z vlasti a neochoty se na Ukrajinu opětovně vrátit, jako uváděl v průběhu správního řízení o první žádosti, tj. skutečnost, že se na území ČR nachází jeho rodina se synem, který má zdravotní problém, přičemž z výpovědi žalobce je zřejmé, že od vydání rozhodnutí ve věci jeho první žádosti o mezinárodní ochranu nedošlo ke změně celkové rodinné situace. Nezletilému synovi je dle zdravotní dokumentace doložené žalobcem v předchozím řízení poskytována veškerá dostupná lékařská péče a pobyt nezletilého není na pobyt žalobce nijak vázán, a tento tak i nadále může pobývat na území ČR a využívat veškeré lékařské péče a služeb, které si jeho zdravotní stav vyžaduje. Žalovaný připomněl výjimečnost institutu humanitárního azylu. K dluhům na Ukrajině, v jejichž důsledku žalobci měl být v zemi původu obstaten veškerý majetek a udělen zákaz vycestování až do úplného splacení všech závazků, žalovaný uvedl, že existence dluhů z podnikatelské činnosti vzniklých před jeho odjezdem z Ukrajiny v roce 2010 byla žalobci objektivně známa již v průběhu správního řízení o jeho předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany a ten tak měl možnost i povinnost uvést tuto okolnost za účelem jejího posouzení již v prvním řízení. Zákaz vycestování žalovaný označil za ničím nepodložené žalobcovo tvrzení s tím, že o existenci zákazu vycestování hovořil již o 5 měsíců dříve, a tedy měl dostatek času si tento dokument od ukrajinských státních orgánů vyžádat. Avizovaný dokument žalobce nepředložil ani během lhůty, kterou si na obstarání v průběhu seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí vyžádal. Žalobcem naznačené obavy z trestního stíhání představovaly dle žalovaného naprosto vágní, zmatečná a spekulativní tvrzení. Žalovaný podotkl, že žalobce neobdržel žádný oficiální dokument, který by prokazoval, že proti němu bylo zahájeno trestní stíhání, probíhalo soudní řízení či že by byl odsouzen, neuvedl žádnou konkrétní informaci odkazující na toto řízení (kromě neurčitých a rozporuplných tvrzení), nebylo mu nikým sděleno žádné oficiální obvinění, nikdy nebyl předvolán k žádnému výslechu (o ničem takovém nehovořil) a při vycestování ze země původu nebyl zadržen policií na hraničním přechodu ani jiným způsobem omezen na svobodě, což ukazuje na to, že po něm ani nebylo vyhlášeno pátrání. Žalovaný podotkl, že pokud by se žalobce setkal v průběhu jím tvrzeného trestního stíhání s postupem státních orgánů, který by považoval za nepřiměřený, má možnost tuto situaci řešit za pomoci právních prostředků, které mu dává k dispozici země jeho původu.

Žaloba a vyjádření žalovaného:

11. Proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 2. 2020, č. j. OAM-659/ZA-ZA11-K09-2019, podal žalobce žalobu podle § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“). V ní namítal, že v případě jeho nuceného vycestování by na péči o děti včetně nemocného syna zůstala jeho manželka sama. Žalobce pomáhá rodině nejen snahou o zajištění finančních prostředků, ale také v péči o děti. Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, v § 3 podmiňuje vznik nároku na dávky v něm vymezené existencí trvalého pobytu všech společně posuzovaných osob na území České republiky. Pokud by žalobce pobýval mimo území ČR, mohlo by to vést k diskvalifikaci jeho rodinných příslušníků co do možnosti využití sociální pomoci od státu. Žalobce poukázal na to, že jeho manželka je v domácnosti a on dělá vše pro to, aby mohl rodině zajistit dostatečné

živobytí. Jako otec má dokonce vynikající vztah s dětmi, které jsou na něj vázány, zejména nemocný syn je na otcovu přítomnost zvyklý, přičemž žalobcova dlouhodobá nepřítomnost by mohla vést ke zhoršení jeho zdravotního stavu. Rodina za současných okolností nemůže unést delší nepřítomnost otce.

12. Ani žalovaný nemůže odhadnout možnou dobu nepřítomnosti na území vzhledem k současným opatřením v souvislosti se zabráněním šíření viru SARS CoV-2. Kvůli uzavření hranic a pozastavení nabírání jakýchkoliv žádostí o pobytové oprávnění prostřednictvím zastupitelských úřadů může nepřítomnost žalobce, navzdory skutečnosti, že mu nebyl zakázán pobyt na území České republiky, dosáhnout délky, jež splňuje kritéria nepřiměřeného zásahu do práva na nerušený výkon rodinného a soukromého života. Žalobce dále poukázal na skutečnost, že důvodem zamítnutí prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu na území bylo to, že byl zařazen do evidence nežádoucích osob. Lze předpokládat, že stejný důvod by vedl i k zamítnutí žádosti o jakékoliv jiné pobytové oprávnění dle zákona o pobytu cizinců. Možnost návratu na území bezprostředně, resp. v dohledné době, je tak dle žalobce „ryze platonická“.
13. Žalobce rovněž namítal, že žalovanému předložil nové lékařské zprávy o aktuálním vývoji zdravotního stavu svého syna, zároveň uvedl, že je proti němu vedeno trestní řízení a má zákaz opustit svou zemi původu, tudíž nesouhlasí s tvrzením žalovaného, že jím uváděné důvody jsou obecné povahy, nepodložené důkazy a mohly být uplatněny již v průběhu předchozího řízení.
14. Důvody uvedené žalobcem vyvstaly až během řízení před správními soudy, proto je žalobce nemohl uplatnit již v předchozím řízení. Navíc se k němu tyto informace dostávaly postupně, přičemž žalobce řádně objasnil, proč nemohl svá tvrzení opatřit příslušnými důkazy. Z důvodu nepřítomnosti žalobce na území země původu nemohly být některé z postihů prozatím vykonány, přičemž jeho právní zástupce dosud nebyl schopen tyto informace od příslušných úřadů získat. Žalovaný pochybil, pokud si nezjistil, zda právní řád země původu umožňuje uložit zákaz opuštění území v kontextu, jak jej představil žalobce. K tvrzení žalovaného, že pokud by proti žalobci bylo vedeno trestní řízení, zcela jistě by byl v databázi hledaných osob, žalobce namítal, že ani Česká republika nezařazuje automaticky všechny občany na seznam mezinárodně hledaných osob; do tohoto seznamu se osoby zařazují zpravidla ve chvíli, kdy je pravděpodobné, že se hledaná osoba nachází na území cizího státu, a to z důvodu vědomosti příslušných orgánů o pobytu hledané osoby v zahraničí. Pokud tedy žalobce doposud nebyl zařazen na seznam mezinárodně hledaných osob, neznamená to, že proti němu není vedeno trestní řízení, ale může to pouze znamenat to, že trestní řízení bylo zahájeno v nedávné době a příslušné úřady doposud neměly důvod zařadit žalobce na seznam mezinárodně hledaných osob.
15. Žalobce poukázal na princip částečného obrácení důkazního břemene. Pokud žadatel předestře důvody, pro které žádá o udělení mezinárodní ochrany, je povinností správního orgánu tyto důvody řádně posoudit a zjistit, zda odpovídají nebo by mohly odpovídat pravdě, a to s ohledem na zjištěné informace o zemi původu. Tato povinnost správního orgánu platí i v případě nově uváděných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany a správní orgán se jí nemůže zbavit pouhým tvrzením založeným domněnkou o fungování justičního systému a pravidel trestního řízení cizího státu, aniž by bylo řádně zjištěno, zda je žadatelem tvrzená skutečnost možná a pravděpodobná v kontextu zjištěných informací.

16. Zdravotní stav žalobce syna se vyvíjí, a proto nelze tvrdit, že oproti stavu panujícímu v době, kdy bylo vedeno předchozí řízení, je situace nezměněná. Rovněž se změnila i rodinná situace žalobce, a to i v závislosti na aktuálním vývoji situace v souvislosti s krizovými opatřeními vlády, neboť školy a také značná část předškolních zařízení je zavřena, a tím pádem jsou děti žalobce izolovány doma a matka je jedinou dospělou osobou, která se o ně může postarat, v situaci, kdy je omezen přístup k veškerým službám, včetně sociálních, se jedná o vysoce krizové období.
17. Závěrem žalobce navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.
18. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě odkázal na závěry napadeného rozhodnutí, setrval na nich a navrhl zamítnout žalobu.

Posouzení věci krajským soudem:

19. Krajský soud na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), s tím, že skutkové novoty jsou přípustné v situaci, kdy mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, stanoví povinnost přihlížet k určitým skutečnostem kdykoliv v průběhu řízení. Jedná se tak v řízení o mezinárodní ochraně o nutnost respektování zásady *non-refoulement* [viz rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011-131, či ze dne 4. 2. 2013, č. j. 8 Azs 27/2012-65, nález Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16; rozsudky NSS jsou dostupné na www.nssoud.cz; nálezy Ústavního soudu jsou dostupné na nalus.usoud.cz]. Soud o věci samé rozhodl bez veřejného projednání věci dle § 51 odst. 1 s. ř. s. a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
20. Podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřípustná, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřípustnou podle § 11a odst. 1.
21. Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
22. Podle § 25 písm. i) zákona o azylu řízení se zastaví, jestliže je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná.
23. Nejvyšší správní soud se problematikou opakovaných žádostí o mezinárodní ochranu zabýval v řadě svých předchozích rozhodnutí. Z této ustálené judikatury plyne, že institut opakované žádosti neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Smyslem a účelem možnosti podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žadatele a které nemohl uplatnit nikoliv vlastní vinou během předchozího pravomocně ukončeného řízení. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají

na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu této nové žádosti, která může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, na straně druhé však mají zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí. Judikatura dále dovodila, že v případě citovaných nových skutečností se může jednat zejména o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času (např. změna situace v zemi původu nebo změna osobních poměrů žadatele). Věcné projednání opakované žádosti je však vždy výjimkou, kterou je třeba vykládat restriktivně tak, aby byl respektován jeden ze základních principů rozhodování ve veřejném právu, tedy princip právní jistoty, jehož výrazem je i překážka věci pravomocně rozhodnuté (srov. k tomu rozsudek NSS ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65, rozsudek NSS ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008-57, nebo na ně navazující řadu usnesení NSS ze dne 17. 2. 2011, č. j. 9 Azs 36/2010-76, ze dne 5. 12. 2019, č. j. 7 Azs 306/2019-67, ze dne 9. 1. 2020, č. j. 5 Azs 199/2019-27, ze dne 6. 2. 2020, č. j. 9 Azs 338/2019-52, ze dne 27. 2. 2020, č. j. 1 Azs 477/2019-38, aj.). Podmínkou pro přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany je, že se musí jednat o takové skutečnosti či zjištění, které nebyly bez vlastního zavinění žadatele zkoumány v předchozím řízení.

24. Žalobce jako hlavní důvod své druhé žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl zejména svoji rodinnou situaci. Tímto důvodem se přitom již žalovaný podrobně zabýval v rámci řízení o žalobcově první žádosti, přičemž s hodnocením žalovaného se ztotožnil krajský soud i NSS. Krajský soud setrvává na závěru, že institut azylu slouží lidem, kteří jsou v zemi původu pronásledováni ze zákonem stanovených důvodů, obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoliv problémů (osobních, rodinných, ekonomických) v zemi původu. Legalizace pobytu se záměrem vyhnout se případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území České republiky není v žádném případě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany formou azylu. Soud doplňuje, že žalobce ani v řízení před žalovaným, ani v řízení před soudem nenamítl žádnou konkrétní okolnost, která by svědčila o zásadní změně jeho rodinných poměrů oproti stavu během řízení o jeho první žádosti o mezinárodní ochranu.
25. Každé vycestování cizince, a to zvláště v případě jeho předchozího dlouhodobého pobytu v České republice, může obecně představovat zásah do jeho rodinného a soukromého života. Nicméně zákon o azylu poskytuje ochranu až v případech nepřiměřeného zásahu (srov. usnesení NSS ze dne 8. 1. 2020, č. j. 2 Azs 329/2018-60). K takovému zásahu dochází obvykle až v případě správního vyhoštění, s nímž je spojena i doba znemožňující cizinci vstup na území České republiky. Právě dlouhodobý zákaz pobytu může totiž v některých konkrétních případech dosáhnout až intenzity nepřiměřeného zásahu do rodinného a soukromého života. To však není případ žalobce.
26. Žalobci lze přisvědčit, že po dobu vyhlášeného nouzového stavu v souvislosti s výskytem koronaviru (označovaného jako SARS CoV-2) na území České republiky může být dočasně značně ztížena možnost požádat o pobytové oprávnění dle zákona o pobytu cizinců. Toto ztížení podmínek však soud považuje pouze za dočasné (na nezbytně nutnou dobu) a nesrovnatelné s následky případně vydaného rozhodnutí o správním vyhoštění (to žalobci uděleno nebylo). Je třeba zdůraznit, že žalobcův syn M. má pobytové oprávnění na území České republiky (které se neodvíjí od pobytového oprávnění žalobce), a tedy zde může nadále využívat potřebných zdravotních a sociálních služeb. Tvrzení žalobce, že mu nebude uděleno žádné pobytové oprávnění, soud považuje za spekulativní. I kdyby však

žalobci skutečně nebylo uděleno žádné pobytové oprávnění, soud připomíná, že žalobce v minulosti na území České republiky páchal trestnou činnost, což pochopitelně může mít i pro něj nepříznivé důsledky v podobě snížení jeho šancí získat odpovídající pobytové oprávnění. Soud ovšem připomíná, že žalobci nebyl uložen zákaz vstupu na území České republiky a pobytu na něm, a tedy není zcela vyloučen jeho kontakt s rodinou. Jeho rodina jej může navštěvovat na území Ukrajiny (kde on nadále může provozovat výdělečnou činnost a zajišťovat tak uspokojení materiálních potřeb své rodiny), popř. on může navštěvovat svoji rodinu v České republice – žalobce může využít osvobození od vízové povinnosti pro pobyty, jejichž celková délka nepřekročí 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů [srov. čl. 4 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806 ze dne 14. 11. 2018, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni]. Celá rodina pak může pobývat v jiné zemi, kde všichni její členové budou mít odpovídající pobytové oprávnění.

27. Ohledně žalobcovy námitky, že zdravotní stav jeho syna se konstantně vyvíjí, proto nelze tvrdit, že oproti stavu v době vedení předchozího řízení je situace nezměněna, soud odkazuje na protokol o pohovoru k druhé žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany ze dne 29. 1. 2020, kde žalobce výslovně uvedl, že zdravotní stav syna zůstal stejný (viz s. 2). Žalobce v řízení před žalovaným ani v žalobě neprokázal (ani žádným relevantním způsobem netvrdil), že by došlo k významnému zhoršení zdravotního stavu jeho syna.
28. Obstát nemůže ani argumentace žalobce o možné ztrátě nároku jeho rodiny na dávky státní sociální podpory v případě žalobcova vycestování či o tom, že žalobce pomáhá s péčí o děti (s nimiž má dle svého tvrzení vynikající vztah), na něž v případě vycestování jeho manželka zůstane sama. Jedná se o logické důsledky případného žalobcova vycestování, které se od doby řízení o jeho první žádosti o udělení mezinárodní ochrany nezměnily, pročez je nelze označit za takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žalobce a které nemohl uplatnit nikoliv vlastní vinou během předchozího pravomocně ukončeného řízení. Tato argumentace žalobce tak nemůže zvrátit závěr žalovaného o nepřipustnosti jeho druhé žádosti o udělení mezinárodní ochrany.
29. Námitky obsažené v žalobě, že v důsledku aktuální situace týkající se pandemie koronaviru a uzavření škol a předškolních zařízení jsou děti žalobce izolovány doma a matka je jedinou dospělou osobou, která se o ně může postarat, přičemž je omezen přístup ke službám včetně služeb sociálních, nejsou z hlediska možnosti udělení mezinárodní ochrany jakkoliv relevantní. Naopak se jedná o problémy, které postihly značné množství obyvatel a nikterak nesouvisí s otázkou naplnění důvodů pro udělení azylu či doplňkové ochrany.
30. Žalobce dále namítal existenci dluhů, které mu na Ukrajině vznikly z podnikání, na základě čehož má mít zakázáno vycestovat ze země původu.
31. O existenci dluhů vzniklých na území Ukrajiny v souvislosti s podnikáním se žalobce zmínil již v řízení o jeho první žádosti o udělení mezinárodní ochrany v roce 2017, přičemž při pohovoru k jeho druhé žádosti dne 29. 1. 2020 výslovně připustil, že se jedná o tytéž dluhy. Proto se nemůže jednat o skutečnosti relevantní při posuzování přípustnosti opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Soud dále v této souvislosti na okraj podotýká, že Nejvyšší správní soud v minulosti již mnohokrát judikoval, že obava z

věřitelů není azylově relevantním důvodem (viz usnesení ze dne 18. 1. 2018, č. j. 7 Azs 355/2017-23, a ze dne 19. 2. 2020, č. j. 6 Azs 262/2019-35, či rozsudky ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65, ze dne 27. 11. 2003, č. j. 4 Azs 26/2003-44, ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, a ze dne 28. 11. 2018, č. j. 6 Azs 312/2018-30).

32. Tvrzení o zákazu vycestovat z území Ukrajiny (měl být žalobci uložen až na konci roku 2018, přičemž žalobce z Ukrajiny odcestoval již v roce 2010) a o jeho trestním stíhání (o němž vůbec nebyl oficiálně vyrozuměn) soud považuje za účelová. Žalobce je uvedl již dne 26. 7. 2019 v poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu. Při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu, konaném dne 29. 1. 2020, však nebyl schopen tato tvrzení nijak blíže konkretizovat. Přestože měl více než 6 měsíců (mezi poskytnutím údajů a konáním pohovoru) k obstarání listin, jež by jeho tvrzení o zákazu vycestovat a o trestním stíhání prokazovaly, tyto dokumenty nepředložil, a to ani následně před vydáním napadeného rozhodnutí (ani v řízení před soudem). Tvrzení ohledně trestního stíhání pak žalobce žádným způsobem nekonkretizoval, uvedl, že žádné obvinění nemá, nesdělil, že by byl předvolán k jakémukoliv výsledku, a dokonce ani nespecifikoval, z čeho vlastně má být obviněn. Přitom uvedl, že aby se o obvinění mohl informovat, musel by na ambasádu udělat plnou moc, na což zatím neměl dost času a financí. Skutečnost, že žalobce není na seznamu hledaných osob, pak jen dokresluje zjevnou nedůvodnost jeho tvrzení; soud však podotýká, že to není jediný důvod, proč nebylo jeho tvrzení shledáno azylově relevantním a hodnověrným. Zásadní je, že žalobce nedokázal specifikovat, z čeho vlastně má být obviněn, a nepředložil žádný doklad svědčící o jeho obvinění. Soud znovu opakuje, že žalobce na to měl časový prostor zcela dostatečný – od okamžiku poskytnutí údajů k druhé žádosti o mezinárodní ochranu do konání pohovoru dne 29. 1. 2020 uplynulo více než půl roku.
33. V usnesení NSS ze dne 16. 1. 2019, č. j. 8 Azs 239/2018-39, je uvedeno: „[P]rimárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany samotný žadatel a z obsahu jeho žádosti se pak v následujících fázích vychází. Žadatel je tím, kdo v řízení ve věci mezinárodní ochrany nese břemeno tvrzení a jeho žádost je posuzována z hlediska skutečností, které označí jako důvody k jejímu podání (např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2015, čj. 5 Azs 134/2014-48, a ze dne 19. 1. 2017, čj. 2 Azs 272/2016-47, nebo rozsudek ze dne 26. 10. 2016, čj. 1 Azs 214/2016-32). Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální obrožení konkrétního žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a proč. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí (např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2016, čj. 7 Azs 78/2016-23).“ Soud s ohledem na výše uvedené považuje tvrzení žalobce nejen za značně nevěrohodná, ale i za natolik nekonkrétní, že žalobce neunesl ani svoje břemeno tvrzení. Proto žalovaný nepochybil, jestliže tato tvrzení žalobce neshledal azylově relevantními a blíže nezjišťoval, zda ukrajinský právní řád „umožňuje uložit zákaz opuštění území v kontextu, jak jej představil žalobce“.
34. Krajský soud na okraj podotýká, že jestliže žalobcem tvrzené okolnosti (zákaz vycestování a trestní stíhání) nastaly v době předchozího řízení před krajským soudem (dle protokolu o pohovoru ze dne 29. 1. 2020 měl zákaz vycestování začít platit koncem roku 2018 a trestní řízení proti žalobci mělo být zahájeno také v roce 2018; rozsudek zdejšího soudu ve věci žalobcovy první žádosti o udělení mezinárodní ochrany byl vydán 28. 2. 2019) a pokud

žalobce jím tvrzené skutečnosti objektivně nemohl uplatnit během správního řízení o jeho první žádosti o udělení mezinárodní ochrany, pak tak zjevně mohl učinit nejpozději v průběhu řízení o žalobě proti prvnímu rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 11. 2018. K tomu lze odkázat na judikaturu NSS, kupříkladu na jeho rozsudek ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, v němž se zabýval výkladem § 75 odst. 1 s. ř. s. ve světle přímého účinku čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice; aproboval přitom názor Krajského soudu v Praze vyjádřený v rozsudku ze dne 24. 8. 2015, č. j. 45 Az 30/2014-57, podle kterého „*soud po 20. 7. 2015 neaplikuje v řízeních ve věcech mezinárodní ochrany ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s., ale vychází přímo z čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU, který splňuje podmínky pro to, aby měl ve prospěch jednotlivce přímý účinek.*“ Ústavní stížnost směřující proti zmíněnému rozsudku Nejvyššího správního soudu byla následně zamítnuta nálezem Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16. NSS k tomu konstatoval, že přímým účinkem čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU není bez dalšího eliminována prvořadě přezkumná povaha soudního řízení správního, neboť i nadále platí, že krajský soud přihlédne v řízení o žalobě pouze k takové žalobní námitce, která nemohla být objektivně žalobcem uplatněna již v řízení před správním orgánem (srov. též usnesení NSS ze dne 18. 12. 2019, č. j. 2 Azs 189/2019-37, bod [13]). Tvrzení žalobce o jeho zákazu vycestovat z Ukrajiny (který měl dostat kvůli dluhům) a o trestním stíhání v zemi původu tak nejsou takovými závažnými skutečnostmi, které by mohly ovlivnit jeho hmotněprávní postavení a které nemohl uplatnit nikoliv vlastní vinou během předchozího řízení (včetně soudního řízení správního).

35. Žalobou napadené rozhodnutí plně dostalo požadavkům kladeným na rozhodnutí o zastavení řízení o opakované žádosti o mezinárodní ochranu, jak jsou specifikovány v judikatuře Nejvyššího správního soudu (konkrétně např. v rozsudku rozšířeného senátu NSS ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011-96, publ. pod č. 2642/2012 Sb. NSS).

Závěr a náklady řízení:

36. Ze všech shora uvedených důvodů neshledal soud žalobu důvodnou, a proto ji dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
37. S ohledem na bezodkladné rozhodnutí o věci samé soud nerozhodoval o návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku žalobě.
38. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce ve věci úspěch neměl, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalovanému žádné náklady řízení nad rámec úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Pardubice 16. dubna 2020

JUDr. Petra Venclová, Ph.D. v.r.
samosoudkyně